

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre... 13— kor.
Fél „... 6-50 „

Felkérjük igen tisztelt előfizetőinket, hogy a hátralékos, valamint 1918. év második félévi előfizetési díjakat mielőbb a kiadóhivatal címére beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap küldésében fenakadás legyen.

TELEFON: József 40—66.

Az a lapokban foglalt cikkekkért minden utánnyomási jog fentartva.

TARTALOM.

	Lap
Cukorétetés gyakorlatából. — Balogh Bálint...	169
Könyvismertetés...	170
Kisebbségi közlemények	170
Hírek	170

JÁRVÁNYOK

fellépte esetén forduljon a

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELESÉRE
RÉSZVÉNYTÁRS. IGAZGATÓSÁGAHOZ
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCZA 18/B.

Sürgőnyozim: Vaccin, Budapest,

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Az intézet anyagai egész Európában elterjedtek s megbízhatóságuk, állandó bakteriológiai karakterük és hatékonyságuk közismertes. Felvilágosítások, szaktanácsok és laboratóriumi vizsgálatok díjmentesek.

A cukorétetés gyakorlatából.

Irta: Balogh Bálint.

Tudom, hogy több méhészt így kiált fel a cím olvasása után: legyen csak cukrom, majd tudom én, hogy hogy kell odaadni a méheknek! Hát igaz, hogy a cukorétetés nagyon egyszerű mesterség, mégis rengeteg hibát követnek el vele a méhészek.

Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy csakis a tisztított nádcukor alkalmas az etetésre. Tehát a kereskedésben előforduló kristály-, süveg- és kockacukor. A nyers cukor sem ősszel, sem tavasszal nem jó, mert a minőség szerint 5—10% idegen anyagot tartalmaz. A vegytiszta szőlőcukor a nádcukornál még jobb, de mit érünk vele, ha a legkritikább esetben kapjuk vegytiszta. A kereskedésben krumplicukor néven árulják, mivel azonban ez burgonyakeményítőből készül kénsav hozzáadásával s mivel a kénsav legtöbb esetben nincs tökéletesen közömbösítve, a méhek elpusztulnak tőle s így a méheknek ezt adni rendkívül kockázatos dolog. Sőt ebből a szempontból még emberi táplálkozás szempontjából is érdemesebb volna alaposabb vizsgálat tárgyává tenni. Ugyanez áll a kristály burgonyaszörpre is, ami nem egyéb, mint folyékony szőlőcukor. Ez utóbbival szomorú tapasztalatokra hivatkozhatom, mert kezdő koromban ugyiszólván az egész méhállományom tönkrement tőle. Eperlével — amit szintén ajánlanak

s más efféle pótszerekkel — már nem tettem kísérletet — eleget tanultam a krumplicukorral — de ezeket nem is merném ajánlani.

Ne használjunk tehát mást, mint tiszta fehér cukrot. De hogy adjuk ezt a méheknek? Erre nem lehet azonnal feleletet adni, mert a tápláléknyújtás módozata az év minden szakában változik. Egy azonban bizonyos, ha télire adjuk a cukrot, legjobb eredményt akkor érünk el vele, ha olyankor nyújtjuk a méheknek, mikor azok még ezt, — miként a mézet szokták — idejében bepecsételhetik s így augusztus—szeptember havában.

Ebben az időszakban szirup alakjában főzzük meg és pedig főzzük elég sűrű de azért ne túl sűrű szörpöt. Egy kg. cukorhoz adjunk 75 dkg. vizet s ezt lassu tűzön, folytonos keverés közben kevés borkósav vagy citromsav hozzáadásával hevítsük a forráspontig, szedjük le a habját, azután hagyjuk hűlni s ha már alig langyos, mindjárt oda is adhatjuk a méheknek. Vigyázni kell, hogy a szörp főzés közben meg ne pörkölődjék. Soká sem szabad tartani, mert könnyen erjedésbe megy át s akkor a méhek szempontjából hasznavehetetlen, illetve az erjedésben levő cukor etetése veszedelmes.

A tavaszi etetéshez valamivel hígabb szörpöt főzhetünk, mivel akkor a fiasítás mérvét akarjuk vele fokozni. Ilyenkor elegendő, ha 1 liter vízre 1 kg. cukrot veszünk.

Ősszel mindig nagyobb mennyiséget adjunk egyszerre a méheknek, hogy azonnal neki lássanak a beraktározásnak. Tapasztalataim szerint egy méhesalád egy éjjel 2—2½ kg. cukrot is el tud raktározni, mégis azt ajánlom, hogy ne igen adjunk többet 1 kg.-nál, mert így a sav hozzáadása folytán még invertálatlan cukrot biztonságban invertálják maguk a méhek. Az ő szervezetük sem kimeríthetetlen s így kímélni kell őket.

Ami az etetés gyakorlati keresztülvitelét illeti, erre sok mindenféle módozat ismeretes. Legtöbb megfelelő is. Valamennyinek a leírásától azonban eltekintek, mert nem áll arra elegendő tér rendelkezésemre.

Álló kaptárakban, ha van rajta etető nyílás — mint a Boczonádi kaptárakon — úgy ezeken át etessünk. Ez az etetés legalkalmasabb és legbiztosabb módja. Minden egyéb kaptárban tálcával etessünk. Legjobb az egészen lapos tálcák, mert minél nagyobb a felülete, annál több méh férhet hozzá, annál gyorsabb és biztonságosabb is lesz a munka. A tálcába azonban okvetlenül szórjunk valami usztatót, mert különben belefutnak a méhek. Én legjobbnak tartom a gyaluforgácsot, ezzel azonban nem akarom mondani azt, hogy az eddig ajánlott tárgyak, mint nádszál, fadarabkák, parafadugók stb. nem felelnének meg a célnak.

A cukrot mindenkor este adjuk, olyankor, mikor a járás a méhek már beszüntették. Mikor már erősen kezd szürkülni. Mert még ilyenkor sem ritkaság, hogy a méhek hatalmas előjátékot kezdenek a nem várt zsákmány feletti örömben s ezzel árulói lesznek önmaguknak s nyakunkon van a rablás. Ha pedig ez egyszer már kitört, akkor a cukorétetés nem történik egy-néhány méhesalád feláldozása nélkül, mert ha a rablási ösztön felébredt, akkor alig van rá erő és hatalom, mely azt vissza fojtja. Iparkodjunk tehát ezt a lehetőség szerint elkerülni s akkor nem kell azon tanakodni, hogy miként is lehetne azt elfojtani. Éppen ezen okból az etető edényeket korá reggel szedjük el, mert megesik

ám, hűvös éjjeleken — különösen gyenge családoknál — hogy nem szedik fel teljesen a nekik juttatott porciót s akkor megvív a baj.

Ne etessünk minden este, hanem minden második este. Erre a kis pihenőre szükségük van a méheknek, hogy a szervezetük pótolhassa az elvesztetteket, másrészt, hogy a sejtekbe raktározott mézzel elvégezhessék a szükségeseket.

Olyan kaptárakban, ahol a méztér a fészek fölött van, ebben helyezzük el az etető edényeket, ahol a fészek alatt, ott közvetlen a fészek alá tegyük azokat.

A tavaszi etetésnél kétféle esetünk lehet. Ha az etetés csak a méhek, illetve az anya serkentésére szolgál, ez esetben híg, langyos és kis adagot nyújtunk nekik. Elég két naponként egy fél deciliter. Ezt azonban lassanként fokozni kell. A serkentő etetést azonban már márciusban, legkésőbb április elején meg kell kezdeni, mert különben az egész dolog céltalan. Ha azonban tavasszal is szükségből etetünk, akkor tökéletesen úgy kell eljárunk, mint ősszel.

Amint fentebb előadtam, a cukorszörppel való etetés csak akkor vezet teljesen eredményre, ha azt idejében nyújtjuk a méheknek. Igen, de ki van ma ebben a helyzetben? Hisz nálunk a cukor mindenkor későn érkezik meg! A kormány érthető okokból bevárja az őszi hordás eredményét s csak azután határoz a cukor kiutalványozásáról. Ez annyiban helyes is, hogy ilyenformán csak arra a vidékre utal ki cukrot, ahol arra valóban szükség van. Ez — mondom — a mai viszonyok között érthető. De érthető a feleségyezett méhészt aggódalma is: adtál Urám esőt, de nincs benne köszönet! Mert a segítséget a kifejtett óvatosság folytán olyankor kapja kézhez, mikor már a méhei a halál küszöbére léptek, vagy már át is léptek rajta. Azt mondtam előbb, hogy a cukorétetés akkor vezet sikerre, ha a cukrot a méhek le is tudják pecsételni s így augusztusban vagy szeptemberben kell az etetést megkezdeni. Igen ám, de a folyó évben is az etető cukor legjobb esetben novemberben fog megérkezni. Hogy lehessen ezt szeptemberben feleletni? Sehogy, de azért ez sem baj, mert van a cukorétetésnek más módja is. Nálunk alig ismerik a méhészek, Amerikában azonban szelvében-hosszában ezt gyakorolják s ez a cukornak szilárd alakban való feleletése. Két általánosabban elterjedt eljárást ismerünk. A cukorlapokat és a cukorkásat.

A cukorlapok készítéséhez szintén csak a fent említett cukorfajták alkalmasak. Ezt kevés vizel lassu tűzön főzzük, a hozzá adott víznek csaknem teljes elpárolgásáig.

Nagyon fontos azonban, hogy a cukrot állandóan keverjük a főzés folyamán, nehogy megégjen, mert akkor nem lesz a cukorlap kifogástalan minőségű a méhek szempontjából sem, de a halmaz állapota sem lesz olyan, mint aminőt kívánunk. A párolgás fokát állandóan figyelemmel kell kísérni. Evégből a kanál nyelét időről-időre belemártjuk hideg vízbe, azután az oldatba s ismét hideg vízbe. Ha törékeny cukorréteg marad rajta, úgy az oldat kész. Azonnal levezessük a tűzről s papírral kibélelt tálcába vagy egyenesen e célra készített mintába öntjük. Ha a főzést kellő időben hagyjuk abba, a lap kihülés után szilárd lesz. Ha keveset főztük, szétfolyik a kaptárban, ha tulsokat főztük, a méhek poralakjában eltékozzolják.

A cukorkása készítése sokkal egyszerűbb. Jó minőségű fehér cukrot porrá törve, meleg mézzel sűrű tézstaszerű tömeggé gyurunk össze.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT mérnök doktor hírneves füstcső-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound tulhevitett rendszert úgy teljesítőképeség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlja és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál

1032

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 51. Sürgőnyozim Kemna, Budapest
Telefon: 91-21.

4—4½ kg. cukorhoz 1 kg. méz kell. A cukrot lassanként keverjük a mézbe, úgy amint az a gyúras folyamán szükségessé válik.

A kigyúrt tépszerszerű anyagot nyújtó deszkán kinyújtjuk s lapos dobozba tesszük s úgy etetjük, mint a cukorlapot. Az amerikaiak Good's Candy-nak hívják azon méhészt után, aki először használta, azonban nem ő találta fel, mert amint Dadant írja M. Scholz sziléziai lelkész már 30 évvel előbb ajánlotta. A cukorkása méhrajok szállításánál is kitűnő eseség.

Ugy a cukorlapokat, mint a cukorkását közvetlenül a teletől fészekre kell tenni, hogy a méhek könnyen hozzáférhessenek, mert sem az egyiket, sem a másikat nem tudják távolabbi helyről elfogyasztani. Éppen ezért az ilyen táplálék leginkább csak rakodó kaptárakban etethető, de okkal-móddal be lehet azt adni álló- és másrendszerű kaptárakban levő méhesaládoknak is.

Mint előző cikkemben is kifejtettem, nem akarok propagandát csinálni a cukoretetésnek. Nem állítottam, hogy a cukor jobb a méznél, de viszont kerekén tagadáshoz veszem, hogy szükség esetében sem volna a cukor megfelelő segítség. Különbösen a két sanyaru méhésztendő már megtanította a méhészeket az igazságra s csak mint érdekes dolgot említem meg, hogy kiváló szaktekintélyünk, Boczonádi azelőtt kézzel-lábbal tiltakozott a cukoretetés ellen, ma azonban elismeri a cukor hasznavehetőségét.

KÖNYVISMERTETÉS.

A magyar királyi állatorvosi főiskola évkönyve az 1917—18. tanévről. (Az intézet fennállásának 131., mint főiskolának 19. éve.) Szokott bő tartalommal jelent meg mintegy 160 oldalnyi terjedelemben. A tanári kar s a többi személyzet, valamint a hallgatók adatait, az előadások terjedelmét, az állatorvosi oklevelet és tudori képesítést nyertek névjegyzékét, az előadó irodalmi működését, az állatkórházak és laboratóriumok forgalmi és egyéb adatait, a hallgatók egyesületeit stb., stb. tárgyalja és végül a főiskola gazdag könyvtárának 1917. évi gyarapodását is, a művek teljes címével közreadja. A könyv nemesek a hivatásos állatorvosoknak, de minden állattartó gazdának érdekes és értékes olvasmány.

Kisebb szakközlemények.

A tehén rossz takarmányozása befolyással van a tej zsírtartalmára? Reiss berlini élelmiszervegyész vizsgálat tárgyává tette, hogy a rossz takarmányozás okozza-e a tej zsírtartalmának csökkenését. Abban megegyeznek a szakértők, hogy rossz takarmányozásnak a tejhozam csökkenése a következménye, de hogy a zsírtartalom csökkenne, ebben a vélemények eltérők. A felfogás az, hogy a tehén kevés takarmány felvétele esetén a zsír a tejbe a saját testéből szállítja, olyannyira, hogy ebből az okból az állat le is soványodhat; bő takarmányozás alkalmával viszont a takarmány az állati testben készletképpen (zsír formájában) lerakódik. Ezt Reiss igen kiterjedt és nagyarányú kísérlete is igazolta, 2717 liter békebeli tej zsírtartalmával (2,92%) szemben 1097 liter háborus évbéli tej zsírtartalma 2,90% volt. Bár a tejhozam csökkent, a tej százalékos zsírtartalma ugyanazon színvonalon maradt. Ez a jelenleg tehát csak úgy magyarázható, hogy az ember és állat egyaránt csak nagyobb idő múlva alkalmazkodik a megváltozott táplálékhoz és miután a szervek szűkös táplálékhoz alkalmazkodtak, a szűkös takarmányt az állat jobban értékesei, mint előbb jobb minőségű takarmányt.

—a.

A kolbász készítés Németországban. Németországban a zsigereket, mint ilyeneket, nem szabad áruba bocsátani, hanem csak kolbászba szabad feldolgozni, így a vért, a fejet, a leforrázott fejbőrt, agyvelőt, nyelvet, gerincvelőt, növendékszarvasmarhák kedeszmirigyét, légsövet, tüdejét, szívet a nagy erekkel, májat, lépét, a négy gyomorrészt, tőgyet, a lábvegek lágy részeit és leforrázott bőrét,

2. borjakból a vért, fejet, leforrázott bőrt, agyvelőt, légsövet, szívet nagy erekkel, nyelvet, májat, kedeszmirigyét, tüdőt, gyomrot (kivéve az oltógyomrot), lépét, bélfodrot, vak- és végbelét, a lábvegek lágy részeit,

3. juhokból a vart, nyelvet, légsövet, tüdőt,

a szívet a nagy erekkel, bendőt, recés és oltó gyomrot (de nem a leveles gyomrot), lépét, májat, remesét és a végbél külső részét, a lábvegek lágy részét,

4. sertésből a vért, agyvelőt, gerincvelőt, nyelvet, bázsingot, légsövet, tüdőt, szívet a nagy erekkel, rekeszt, gyomrot, lépét, májat, hasnyálmirigyét, bélfodrot, csepleszt, veséket, bőrket.

—a.

Hollandia állatállományának csökkenése az utolsó háborus évben. Hollandia a békében sem valami nagy huszfogyasztó ország, évenként és fejenként 33 kg. huszt fogyasztanak a hollandok, ezzel szemben a németek 53 kg.-ot, az angolok 55 kilót, az Egyesült-Államok lakói Amerikában 84 kg.-ot. A szarvasmarhaállomány az utolsó évben 2,301.532 darabról 1,795.195 darabra apadt le; ez 22% csökkenés. Legkevesebbet fogyott a fejős- és tenyészállatok száma 11%-ot.

45 községben az állatszámolás adatai:

	1917	1918	Csökkenés %
Tenyészbikák	2539 drb	1637 drb	902 36
Fejős- és borjastehek	100.046 »	88.893 »	11.053 11
Hízalt borjak	719 »	189 »	530 74
Hízalt tehén és ökrök	2611 »	1443 »	1178 45
Tavaszkor ellett borjak	25.786 »	8106 »	17.678 69
Növendék állat előző tavaszi	37.763 »	30.154 »	7609 20
Növendék állat előző év előtti	36.615 »	14.257 »	2358 14

Az még nem aggodalmakeltő, hogy a hizott állatok megfogytak, ellenben már komoly intelem az előző tavaszi növendékállatok 20%-os fogyása.

Juhok:

	1917	1918	Csökkenés %
Parlagi juhok	5890 drb	5689 drb	201 3,4
Más juhok	43.301 »	33.643 »	9656 22,3

Nagyon megapadt a sertésállomány:

	1917	1918	Csökkenés %
Tenyészsertések	10.475 drb	5716 drb	4759 45
Malacok (hat hetes korig)	21.692 »	2541 »	10.156 86
Süldők 50 kg vágósúlyig	36.706 »	9534 »	27.122 74
Hízósértések 50 kg vágósúlyon felül	19.900 »	2867 »	17.033 86

—a.

Tógazdasági halak árának szabályozása Németországban. A folyó évi szeptember hó 14-én kiadott rendelet szerint Németországban a tógazdaságokból származó ponty termelői árát a feladó állomáson, a waggonba berakva, 50 kg.-ként 220 márkában, a compót 250 márkában állapították meg. A fogyasztók számára való kiseladásoknál

½ kg. ponty ára 280 marka

½ „ compó „ 320

Ha a nagykereskedelem közvetíti az árut, a községi kötelekek a termelői árát pontynál 50 kg.-ként 265 márkára, compónál 300 márkára, kiseladásoknál ½ kg.-ként pontynál 325 márkára, compónál 360 márkára állapíthatják meg.

A haltartókban őrzött halakért 1918 december 16-tól 1919 április 15-ig pontynál és compónál

havonként 50 kg. súly után 5 marka, ½ kg. súly után 0 05 marka felár számítható.

Fogyasztásra csakis ½ kg.-on felüli pontyot vagy compót szabad eladni. Az ezen súlyon aluli anyag tenyésztésre való ivadéknak számít; ennek ivadéka 50 kg.-ként

kétnyaras pontynál 1918 őszén 260 M, 1919 tavaszán 290 M,

kétnyaras compónál 1918 őszén 290 M, 1919 tavaszán 320 M.

Egynyaras ivadéknak nincs az ára megállapítva.

HIREK.

Személyi hírek. A földmivelésügyi miniszter jászói Berczik László dr., Mojses Andor dr., alsó-takáchi Farkas Béla dr., Glósz Miklós dr. és Vojnits Miklós báró budapesti lakosokat a vezetése alatt álló miniszteriumhoz ideiglenes minőségű fizetéstelen miniszteri segédfogalmazókká, Láng Irén, Dóri Béláné dr. született Kovács Jolán, Lovass Emilia és Klenner Edith gazdasági tanítónőket a X. fizetési osztályba gazdasági segédtanárnőkké, Kovács Ilona okleveles gazdasági és háztartási tanítónőt a gazdasági háztartási tanfolyamokhoz a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű gazdasági tanítónővé nevezte ki. Germán József m. kir. gazdasági intézőt a gödöllői m. kir. koronauradalomból berendelte a vezetése alatt álló miniszteriumba, továbbá ifj. Almásy Károly m. kir. gazdasági ellenőrt a palánkai m. kir. csikótelepről a gödöllői m. kir. koronauradalomba és Szücs Albert m. kir. gazdasági gyakornokot a kisbéri magyar királyi ménésbirtokról a mezőhegyesi m. kir. ménésbirtokra áthelyezte. Birtokrendezési ügyekben gazdasági szakértőül Moson vármegye területére Rázsó Imre és Bánvárt Sándor gazd. akad. r. tanárokat magyaróvári, valamint Horváth Gábor r. kath. plébános mécséri lakosokat, Vas vármegye területére Rösler Károly várm. gazd. egyesületi titkár szombathelyi, Bárdossy Zoltán földbirtokos alsómesteri, Maróthy László dr. földbirtokos káldi, Pospischil Zsigmond uradalmi intézőt taródházai, Horváth Géza bérlő muraszombati és Tamás Jenő földbirtokos szecsői lakosokat jelölte ki.

Drágasági pótlék és törzsfizetés. A tisztviselők köréből már sokszor hangoztatták, hogy a háboruban engedelmzett pótlékokat a vállalatok olvassák be alkalmazottjaik törzsfizetésébe és lakásbérébe. Ezen a téren követsére méltó határozatot hozott a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének igazgatósága, amely Jeszenszky Pál udvari tanácsos, vezérigazgató előterjesztésére a háborus drágasági pótlékok nagyobb részét a törzsfizetéshez és a lakbérhez csatolta s ezzel egyidejűen a tisztviselők nyugdíjintézetének vagyontát nagyobb hozzájárulással növelte. E határozat folytán a tisztviselők nyugdíjba beszámítandó jövedelme számottevő összeggel emelkedett, úgy hogy egyes régebbi tisztviselők 50—90%-ig menő nyugdíj-többlet juthat.

A hadsereg lovai. Az osztrák mezőgazdasági körök erős mozgalmat indítottak, hogy a mezei munkák sima lebonyolítása érdekében a nélkülözhetővé váló lovakat minél előbb adják vissza a gazdáknak. Ausztriában, ahol a lóállomány a háboru előtt körülbelül 1,9 milliót tett ki, 521.000 lovat requiráltak és azonkívül 600.000-re becsülik a Galiciában és Bukoviná-

EREDETI HEID-FÉLE

gazdasági trieurök

I/a és I/b nagyságban raktárunkról azonnal szállíthatók.

1267

Dénes B. Betétitársaság

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61. sz.

ban a hadműveletek alatt a mieink és az ellen-ség által igénybevett lovak számát. A mezőgazdaság gyors reorganizálása érdekében kívánják a hadsereg lovainak lehető leg-sürgősebb lesze-relését.

A sertés-hizlalók árpaszükséglete. Az árpatermés felhasználása és felosztása érdekében legutóbb oly intézkedés történt, hogy a rendelkezésre álló készleteket elsősorban a sertés-hizlalóknak utalják ki. Az ország zsirellátásának biztosítása — ugyanis — most elsőrendű feladata a közlelmezési ügyeknek és így sürgősen gondoskodni kellett arról, hogy a hizlaldák megfelelő mennyiségű árpához jussanak. A Haditer-mény már megtette az idevonatkozó intézkedéseket és a kiutalások már megkezdődtek. A kvóták megállapítása a vonatkozó rendelet értelmében történik.

Pályázat segédtitkári állásra. A Tordaranyosvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya segédtitkári állást rendszeresített. Az egyesület az új állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak folyó év november 15-ig gazdasági oklevéllel és gazdasági gyakorlattal bíró egyének. A pályázat az igények megjelölésével, a pályázó önéletrajzával, az oklevél másolatának csatolásával lehetőleg személyesen adandó be az egyesület titkári hivatalához Tordán.

Tenyézsértések ára. Az országos sertés-forgalmi tanácsban tárgyalták a gazdáknak azt a kívánságát, hogy a tenyézsértések eladását tegyék szabadabbá. A tanács azonban nem volt hajlandó ezt a kérést elfogadni, amennyiben tapasztalat szerint a legtöbb visszaélést éppen a tenyézsértések elnevezése alatt követték el. Ellenben a földmivélsügyi miniszter hajlandó a kiváló fajtenyészetek eladó tenyézsértéseire nézve esetről-esetre a rendelet hatályát felfüggeszteni. A kérelmet a gazdasági felügyelőségek útján kell beadni.

A juhsajtok árának módosításáról adott ki a közlelmezési miniszter rendeletet. Eszerint kevert lipthói, erdélyi stb. túró, juh- és tehéntúró, vagy juh- és tehéntúróból készült legalább 33%-os zsir-, illetve legfeljebb 55% os viztartalmu sajt maximális gyári ára kereskedők részére kg.-ként 14 K s tarakülönbözet 75 fillér, fogyasztók részére 16 K 75 fillér. Soványtúró, kevert sajtfeleség (15% zsir- és legfeljebb 60% viztartalommal) maximális gyári ára 10 K s tarakülönbözet 60 fillér, fogyasztói ára pedig 12 K 40 fillér.

Árhanyatlás a szörmpiacon. A közeli béke biztató reménye megette a hatást a szörmpiacon. Tán sehoh sem volt az áremelés olyan aránylag nagymértékű, mint ezeknél a fényüzési cikkeknel. Külföldi exportörök alaposan kihasználják a magyar közönség divathajlását és hiába nyilt meg előttünk az orosz szörmebehozatal, az áruk mit sem változtak. Most azonban jelentést kaptunk arról, hogy a szörmpiacon a várható béketárgyalások folytán az átmeneti árakhoz való visszaesés fog következni. Az ily módon előálló veszteség tulnyomórészt a kereskedőket éri, akik az ideai szükséglet ellátására már jelentős készleteket szereztek be.

A Velencei tavi halászati társulat f. évi szeptember 30-án rendkívüli közgyűlést tartott Klauz György elnökletével.

A gyűlés egyetlen tárgya a halászati haszonbér felemelése volt. A tó 1912. január 1-től 20 évre van bérbeadva évi 12.800 K alapárért, amely öt évenként 20%-kal emelkedik, úgy hogy most a bérlő 15 360 K bért fizet. Az elnökség, tekintettel arra, hogy a bérszerződés annak idején az akkori halárrakra s viszonyokra tekintettel kötött, tárgyalást indított a bérlővel a bérszeg megmáltányos felemelése iránt, amely emelés a mai viszonyokhoz alkalmazkodjék. Bérlő hajlandónak nyilatkozván az érdekeltség kívánságának megfelelni, a közgyűlésre meghívott. Ott mindenekelőtt előadta, hogy a halárrak ajenek

Velencei-tó környékén tulságos alacsonyan vannak a mai viszonyokhoz megállapítva, nevezetesen kg.-ként:

a ponty	1 kg.-on felül	5.60 K
»	1 » alul	4.80 »
kárász		3.— »
keszeg		2.— »

Ennek az alacsony ármegállapításnak most már, mikor a halárrak mindenütt ezen árrak többszörösére rugnak, az a következménye, hogy a környékbeli lakosság nem a maga számára veszi a halat, hanem az olcsó hallal teljesen ellenőrizhetlen lánckereskedelmet folytat s drága pénzen adja azt el, különösen Székesfehérvár lakosságának, kéri tehát a társulatot s annak útján a hatóságot, hogy a halárrakat megfelelően szabályozza; megfelelő halárrak volnának kilogrammonként:

ponty	1 kg.-on felül	10 K
»	1 » alul	8 »
kárász		6 »
keszeg		2 »

A közgyűlés bérlő kérését méltányosnak találta s azt a hatóságnál maga részéről támogatni határozta. Ez alapon bérlő hajlandó az évi haszonbért 100%, azaz száz %-kal felemelni, azzal a hozzáadással, hogyha a ponty ára a budapesti piacon kilogrammonként 10 K-ra száll le, 30%-kal csökken ez a bér, 6 K-ás árnál ismét 30%-kal és 4 K-ás árnál egészen új megállapodás jön létre.

A szerződés megfelelő pontjai ehhez képest változnak, maga a szerződéses jogviszony egyébként érintetlen maradván.

A Szolnokvidéki alsó tiszai halászati társulat folyó évi október hó 3-án tartott rendkívüli közgyűlést gróf Bolza József elnökle alatt. A közgyűlés egyedüli tárgya a társulati vízterületének bérbeadására vonatkozó árverési jegyzőkönyv bemutatása volt. Igazgató bejelentette, hogy a folyó évi augusztus hó 22-én tartott évi rendes közgyűlés határozatával nyert felhatalmazás alapján, a társulat kötelékébe tartozó vízterület bérbeadása érdekében folyó évi szeptember hó 19-én. Szolnokon nyilvános árverést tartott. A társulat kötelékébe tartozó, összesen 4035 kat. hold és 120 □-öl vízterület 1910—15. évekre 6025 K-ért volt bérbeadva; 1916—18. években a fennálló szerződések meghosszabbítottak 10—10%-kal történt emeléssel és pedig 1916. évre 6630 K-ért, 1917. évre 7233 K-ért és 1918. évre 7833 K-ért. A jelenlegi árverésen az I. szakasz bérletére (1254 kat. hold 676 □-öl) a legtöbbet ígérő 20.000 K-át, a II. szakaszára (1063 kat. hold 1539 □-öl) 6500 K-t, a III. szakaszára (1716 kat. hold és 1109 □-öl pedig 12 000 K-át ajánlott, míg a szajoli, peteszigei, holt tiszára külön 1100 K-ás ajánlat érkezett be; a társulat kötelékébe tartozó egész vízterület egységes bérbevitelére pedig 42 000 K-ás ajánlat adatott be. A közgyűlés az igazgató javaslatára beható tárgyalás után a legkedvezőbb 42.000 K-ás ajánlatot fogadta el és ajánlattevőkkel (az eddigi bérlőkbelől alakult alkalmi társaság, élükön egyik szolnoki halkereskedővel) a bérleti szerződés megkötését jóváhagyta.

Modern halgazdaság a Bácskában. Szabadkáról írják: A városi tanács legutóbbi ülésén elhatározták, hogy a palicsi, ludasi és kelebiai halgazdaságot a város házikézelésbe veszi, tógazdaságot létesítenek és értékes hal-fajokat telepítenek mind a három tóban. A sándori szigetek halállományát is e tavakba viszik, mert e helyütt a halak nagyon elszaporodtak, aminek az a magyarázata, hogy a nádat már évek óta nem vágják le s így a halak erről a területéről nem tudtak kiszabadulni. Arról is gondoskodni fog a város, hogy a kifutó szennyvizek, amelyek eddig szétfolytak a gyepen és nagy kárt okoztak a legelőknben, kellő levezetést nyer

Az állatbetegségek összegezése 1918 október hó 20-án.

A betegség neve	Összesen		A mult heti állapot-hoz képest			
	közöség	udvar	közöség	udvar	közöség	udvar
Lépfene	248	379	—	—	16	24
Veszétség	418	442	—	—	24	25
Takonykór	36	38	—	—	3	3
Ragadós szájj- és kö-römfájás	59	400	—	—	10	94
Juhhimlő	194	314	7	38	—	—
Ivorszervi holyagos kiütés	8	18	—	—	1	1
Rühkór	575	1464	—	—	37	69
Bivalyvész	20	36	—	—	—	1
Sertésorbánc	197	881	10	31	—	—
Sertéspestis	1097	7396	4	—	—	36

Vásári tudósítások.

Országos vásárok. 1918 október hó 31-től 1918 november 6-ig.

Október 31. Balatonlelle, Bős, Csesztreg, Gyimesközéplak Mezőbánd Nagybecse, Pacsa, Podolin, Puhó, Tapolyhanusfalva, Téglás, Torontáltorda, Zalaapáti.

November 1. Arad, Magyarberkesz, Radnót, Segesvár, Teregova, Zetelaka.

November 2. Dárda, Hybbe, Kaposvár, Légárd, Mártontelke, Melence, Nyárádköszvényes, Perlasz, Szabadszentkirály, Szerencs, Szielnic.

November 3. Alberti, Barossháza, Kenderes, Kolozs, Martonos, Mórictöld, Péterréve, Poroszló, Ráckeve, Solnok, Teke, Varjas.

November 4. Bácskossuthfalva, Bajmóc, Balonydombó, Erdőd, Esztergom, Facsád, Gács, Geletnek, Gnézda, Hatvan, Ipolyság, Kadarkut, Kiskend, Lokca, Mernye, Nagykapornak, Nagykároly, Nagysalló, Nagysurány, Nyirbakta, Óriszentpeter, Papolc, Rakamaz, Sátoraljaújhely, Szepesolaszi, Szil, Toicsva, Vágújhely, Verbóc, Veszprém Visk.

November 5. Alsóság, Aranyosmedgyes, Belatinc, Darány, Dobronya, Dunaszekcső, Görcsöny, Illava, Kamarcs, Kővágóórs, Leibic, Marcali, Mike, Simon, tanya, Tata, Tiszaluc, Tiszolc, Tolna, Topánfalva, Tövis, Vágfarkasd, Vép, Z lalövö.

November 6. Alsószolenc, Bolkács, Drág, Iván, Kaba, Nagyborosnyó, Nagysamkut, Naszód, Pálos-nagymező, Turdossin, Velence.

Budapesti lóvásárok. (Hivatalos jelentés.) Felhajtás összesen 1091 drb. Árak: 21 drb csikó, remonda 1500—3000 korona, 109 drb könnyű kocsiló (jukker) 2000—4100 korona, 236 drb nehéz kocsiló (hintós) 2300—3800 korona, 225 drb igás kocsiló (nyugati vér) 3600—18000 korona, 387 drb igásló könnyű 350—1440 korona, — drb fuvarosló — korona. — drb parasztló — korona, 116 drb alárendelt minőség 500—1703 korona. A felhajtásból elkelt 342, eladatlan maradt 752 darab. Levágási célokra vásárolt a székesfehérváros 117 darab vágólovat 1120—1703 korona árban.

Felolcsó főszerkesztő, kiadótlajdonos: MAILÁTH LÁSZLÓ.
Szerkesztő: FEHÉR ZOLTÁN.

Kézi „Fortuna“

Daráló garattal, lendkerékkel

(súlya 12 1/2 kiló), lendkerék 45 cm. — Ára K 100.— előzetes bektüldés ellen.

Husörlő darabja K 60,—

Tejeskanna K 65.— 75.— 85.—

Gép-, motor-, henger-, cséplő- **OLAJ**

— Sűrített gépszir, kocsi-kenőcs. —

Dobsinek, olajozók, kenőszelencék, forrosókefék, szénlapátok, armaturák, szárszámok és mindennemű műszaki oikkek.

Schvarcz József és Társa
műszaki cégnél,
Budapesten, Vilmos császár-ut 53. szám.

Saját ház. Alapítva 1884.
1178 Sürgönyoim: Uszó Budapest.

Az eddig forcalomba hozott és a célnak meq nem felelő lószerszámok helyett

ajánlom a hadseregnél is jól bevált gyártmányaim

Lószerszám
bőrből és hevederből készítve.
Árak complete páronként:
Könnyű igára 330 K
Gazdasági munkára (szántás, vetés) . . 410 K
Nehéz igára (bórhuzó) 530 K
Elpusztíthatatlan! Évekig tart!

Istráng napi áron. Kötőfék, heveder bőrből drb. 18.— K.

Rendelhető:

Bak Imre
hadfelszerelési nyergesárugyára

Városi irodája és raktára:
Budapest, VI., Szerencsen-u. 49.
(Az Opera közelében.)

Lópokrócok és munkástakarók
gyári lerakata. Kitúnó vízhatlan minőség.
Árak darabonkint **100.— 130.— 240.— K.**
Lószerszámokból és pokrócokból gazdaköröknek és egyesületeknek árengedmény.
Bőr- és parádés szárszámok rendelésre legolcsóbban.
Láncistráng, lánckötfékszar raktáron.

Kender és juta szőlőkötöző, kévekötél, zsákok, ponyvák

1044

Telefon: 35-92, 80-82, 104-10, 164-00 117-79.

Távirat: NAGELA.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagár és kölcsönintézet,
Budapest, V., Arany János-utca 10. sz.
Gyárak: Budapest, Zagreb, Fiume.

tinó, jármos ökör

Allandóan kapható gazdaságainkban első-
rendű erdélyi fehér és tarka 1-2-3 éves

ugyszintén erdélyi fe-
hér és tarka prima
nagyobb mennyiségben is, megrendelésre sa-
ját felelősségünkre szállítunk. Cim: 1288

Erdélyi Mezőgazdasági R.-T. Kolozsvár.
Sürgőnycim: EMER.

Konyhakerti magvak.

Braunschweigi sárgarépamag, céklamag, bolgárpárgatók, káposztamag
kaphatók: Dr. Mágocsy-Dietz Sándor Krassószörényvármegyei Gazda-
sági Egyesület ügyvezető titkára kertgazdaságának konyhakerti magvakat
termelő telepén Lugoson. 1381

Mütrágyát

1399

Kitünően pótol és építkezéshez is ajánlom mész-
hulladékot. Mészgyár, Pelsőc (Gömör megye).

Benzin, nyersolaj, szivógázmotorok javítását, szerelését és átalakítását

a legjutányosabban és leggyorsabban eszközli saját műhelyében

Dénes B. Betétitársaság, Budapest, VI.,
Vilmos császár-ut 61. 1383

Kívánatra költségvetést adunk és szerelőinket kiküldjük.

ÁRTÉZIKUTFURÁST

1398

teljes szavatossággal vállalkozok víz és gázszolgáltatásra.
SOÓS KÁROLY kutmester, ÓBECSE, Bácsbodrog vm.

1356

RENDELJÜNK KÖZVETLEN
A FELTALÁLÓNÁLI
BŐRREL KOMBINÁLT, KIPRÓBÁLT
IGÁS LŐSZERSZÁM

igen erős kenderhevederből,
csattos és csatolandó részek,
szügy eleje erős szijbőrből,
filcbéléssel, 1 pár lóra
extra erős 240 K, gép-
szijgurtniból 280-3.0
korona.

Legjobb referenciák!

Petrucc Szilárd

szijgyártómester,

Budapest, VII., Dem-
binszky-utca 22. szám.
Az állatorvosi főiskola közelében.

Bőrszerszám,
kötőfék, Istráng,
Istrángtáska
napl. áron. Kü-
lönféle nyereg
raktáron.

MEZŐGAZDASÁGI ÉPÍTŐ R.-T.

Budapest, VI. kerület, Vilmos császár-ut 45. szám, I. em. 2.

TELEFON: 76-94.

Sürgőnycim: DIPLINGS.

VÁLLAL

a mezőgazdaság körébe vágó mindennemű

ÉPÍTKEZÉST

szakszerű kivitelben.

!! Mielőtt építkezését kiadja, kérjen tőlünk költségvetést !!